శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

రాజోవాచ
కథితో వంశవిస్తారో భవతా సోమసూర్యయోః।
రాజ్ఞాం చోభయవంశ్యానాం చరితం పరమాద్భుతం ॥ **1** ॥

యదోశ్చ ధర్మశీలస్య నితరాం మునిసత్తమ।
తత్రాంశేనావతీర్ణస్య విష్ణోర్వీర్యాణి శంస నః ॥ **2** ॥

అవతీర్య యదోర్వంశే భగవాన్ భూతభావనః।
కృతవాన్ యాని విశ్వాత్మా తాని నో వద విస్తరాత్ ॥ **3** ॥

నివృత్తతర్షైరుపగీయమానాద్
భవౌషధాచ్ఛ్రోత్రమనోఽభిరామాత్।
క ఉత్తమశ్లోకగుణానువాదాత్
పుమాన్ విరజ్యేత వినా పశుఘ్నాత్ ॥ **4** ॥

పితామహా మే సమరేఽమరంజయై -
ర్దేవవ్రతాద్యాతిరథైస్తిమింగిలైః।
దురత్యయం కౌరవసైన్యసాగరం
కృత్వాతరన్ వత్సపదం స్మ యత్ప్లవాః ॥ **5** ॥

ద్రౌణ్యస్త్రవిప్లుష్టమిదం మదంగం
సంతానబీజం కురుపాండవానాం।

జుగోప కుక్షిం గత ఆత్తచక్రో
మాతుశ్చ మే యః శరణం గతాయాః ॥ **6** ॥

వీర్యాణి తస్యాఖిలదేహభాజా -
మంతర్బహిః పూరుషకాలరూపైః ।
ప్రయచ్ఛతో మృత్యుముతామృతం చ
మాయామనుష్యస్య వదస్వ విద్వన్ ॥ **7** ॥

రోహిణ్యాస్తనయః ప్రోక్తో రామః సంకర్షణస్త్వయా ।
దేవక్యా గర్భసంబంధః కుతో దేహాంతరం వినా ॥ **8** ॥

కస్మాన్ముకుందో భగవాన్ పితుర్గేహాద్ వ్రజం గతః ।
క్వ వాసం జ్ఞాతిభిః సార్ధం కృతవాన్ సాత్వతాం పతిః ॥ **9** ॥

వ్రజే వసన్ కిమకరోన్మధుపుర్యాం చ కేశవః ।
భ్రాతరం చావధీత్ కంసం మాతురద్ధాతదర్హణం ॥ **10** ॥

దేహం మానుషమాశ్రిత్య కతి వర్షాణి వృష్ణిభిః ।
యదుపుర్యాం సహావాత్సీత్ పత్న్యాః కత్యభవన్ ప్రభోః ॥ **11** ॥

ఏతదన్యచ్చ సర్వం మే మునే కృష్ణవిచేష్టితం ।
వక్తుమర్హసి సర్వజ్ఞ శ్రద్దధానాయ విస్తృతం ॥ **12** ॥

నైషాతిదుఃసహా క్షున్మాం త్యక్తోదమపి బాధతే ।
పిబంతం త్వన్ముఖాంభోజచ్యుతం హరికథామృతం ॥ **13** ॥

సూత ఉవాచ
ఏవం నిశమ్య భృగునందన సాధువాదం
వైయాసకిః స భగవానథ విష్ణురాతం ।
ప్రత్యర్చ్య కృష్ణచరితం కలికల్మషఘ్నం
వ్యాహర్తుమారభత భాగవతప్రధానః ॥ **14** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
సమ్యగ్వ్యవసితా బుద్ధిస్తవ రాజర్షిసత్తమ।
వాసుదేవకథాయాం తే యజ్జాతా నైష్ఠికీ రతిః ॥ **15** ॥

వాసుదేవకథాప్రశ్నః పురుషాంస్త్రీన్ పునాతి హి।
వక్తారం పృచ్ఛకం శ్రోతౄంస్తత్పాదసలిలం యథా ॥ **16** ॥

భూమిర్దృప్తనృపవ్యాజదైత్యానీకశతాయుతైః।
ఆక్రాంతా భూరిభారేణ బ్రహ్మాణం శరణం యయౌ ॥ **17** ॥

గౌర్భూత్వాశ్రుముఖీ ఖిన్నా క్రందంతీ కరుణం విభోః।
ఉపస్థితాంతికే తస్మై వ్యసనం స్వమవోచత ॥ **18** ॥

బ్రహ్మా తదుపధార్యాథ సహ దేవైస్తయా సహ।
జగామ సత్రినయనస్తీరం క్షీరపయోనిధేః ॥ **19** ॥

తత్ర గత్వా జగన్నాథం దేవదేవం వృషాకపిం।
పురుషం పురుషసూక్తేన ఉపతస్థే సమాహితః ॥ **20** ॥

గిరం సమాధౌ గగనే సమీరితాం
నిశమ్య వేధాస్త్రిదశానువాచ హ।
గాం పౌరుషీం మే శృణుతామరాః పున -
ర్విధీయతామాశు తథైవ మా చిరం ॥ **21** ॥

పురైవ పుంసావధృతో ధరాజ్వరో
భవద్భిరంశైర్యదుషూపజన్యతాం।
స యావదుర్వ్యా భరమీశ్వరేశ్వరః
స్వకాలశక్త్యా క్షపయంశ్చరేద్ భువి ॥ **22** ॥

వసుదేవగృహే సాక్షాద్ భగవాన్ పురుషః పరః।
జనిష్యతే తత్ప్రియార్థం సంభవంతు సురస్త్రియః ॥ **23** ॥

వాసుదేవకలానంతః సహస్రవదనః స్వరాట్।
అగ్రతో భవితా దేవో హరేః ప్రియచికీర్షయా ॥ **24** ॥

విష్ణోర్మాయా భగవతీ యయా సమ్మోహితం జగత్।
ఆదిష్టా ప్రభుణాంశేన కార్యార్థే సంభవిష్యతి ॥ **25** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యాదిశ్యామరగణాన్ ప్రజాపతిపతిర్విభుః।
ఆశ్వాస్య చ మహీం గీర్భిః స్వధామ పరమం యయౌ ॥ **26** ॥

శూరసేనో యదుపతిర్మథురామావసన్ పురీం।
మాథురాంఛూరసేనాంశ్చ విషయాన్ బుభుజే పురా ॥ **27** ॥

రాజధానీ తతః సాభూత్ సర్వయాదవభూభుజాం।
మథురా భగవాన్ యత్ర నిత్యం సన్నిహితో హరిః ॥ **28** ॥

తస్యాం తు కర్హిచిచ్ఛౌరిర్వసుదేవః కృతోద్వహః।
దేవక్యా సూర్యయా సార్ధం ప్రయాణే రథమారుహత్ ॥ **29** ॥

ఉగ్రసేనసుతః కంసః స్వసుః ప్రియచికీర్షయా।
రశ్మీన్ హయానాం జగ్రాహ రౌక్మై రథశతైర్వృతః ॥ **30** ॥

చతుఃశతం పారిబర్హం గజానాం హేమమాలినాం।
అశ్వానామయుతం సార్ధం రథానాం చ త్రిషట్శతం ॥ **31** ॥

దాసీనాం సుకుమారీణాం ద్వే శతే సమలంకృతే।
దుహిత్రే దేవకః ప్రాదాద్ యానే దుహితృవత్సలః ॥ **32** ॥

శంఖతూర్యమృదంగాశ్చ నేదుర్దుందుభయః సమం।
ప్రయాణప్రక్రమే తావద్ వరవధ్వోః సుమంగలం ॥ **33** ॥

పథి ప్రగ్రహిణం కంసమాభాష్యాహాశరీరవాక్ ।
అస్యాస్త్వామష్టమో గర్భో హంతా యాం వహసేఽబుధ ॥ **34** ॥

ఇత్యుక్తః స ఖలః పాపో భోజానాం కులపాంసనః ।
భగినీం హంతుమారబ్ధః ఖడ్గపాణిః కచేఽగ్రహీత్ ॥ **35** ॥

తం జుగుప్సితకర్మాణం నృశంసం నిరపత్రపం ।
వసుదేవో మహాభాగ ఉవాచ పరిసాంత్వయన్ ॥ **36** ॥

వసుదేవ ఉవాచ
శ్లాఘనీయగుణః శూరైర్భవాన్ భోజయశస్కరః ।
స కథం భగినీం హన్యాత్ స్త్రియముద్వాహపర్వణి ॥ **37** ॥

మృత్యుర్జన్మవతాం వీర దేహేన సహ జాయతే ।
అద్య వాబ్దశతాంతే వా మృత్యుర్వై ప్రాణినాం ధ్రువః ॥ **38** ॥

దేహే పంచత్వమాపన్నే దేహీ కర్మానుగోఽవశః ।
దేహాంతరమనుప్రాప్య ప్రాక్తనం త్యజతే వపుః ॥ **39** ॥

వ్రజంస్తిష్ఠన్ పదైకేన యథైవైకేన గచ్ఛతి ।
యథా తృణజలూకైవం దేహీ కర్మగతిం గతః ॥ **40** ॥

స్వప్నే యథా పశ్యతి దేహమీదృశం
మనోరథేనాభినివిష్టచేతనః ।
దృష్టశ్రుతాభ్యాం మనసానుచింతయన్
ప్రపద్యతే తత్ కిమపి హ్యపస్మృతిః ॥ **41** ॥

యతో యతో ధావతి దైవచోదితం
మనో వికారాత్మకమాప పంచసు ।
గుణేషు మాయారచితేషు దేహ్యసౌ
ప్రపద్యమానః సహ తేన జాయతే ॥ **42** ॥

జ్యోతిర్యథైవోదకపార్థివేష్వదః
సమీరవేగానుగతం విభావ్యతే।
ఏవం స్వమాయారచితేష్వసౌ పుమాన్
గుణేషు రాగానుగతో విముహ్యతి ॥ **43** ॥

తస్మాన్న కస్యచిద్ ద్రోహమాచరేత్ స తథావిధః।
ఆత్మనః క్షేమమన్విచ్ఛన్ ద్రోగ్ధుర్వై పరతో భయం ॥ **44** ॥

ఏషా తవానుజా బాలా కృపణా పుత్రికోపమా।
హంతుం నార్హసి కల్యాణీమిమాం త్వం దీనవత్సలః ॥ **45** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం స సామభిర్భేదైర్బోధ్యమానోఽపి దారుణః।
న న్యవర్తత కౌరవ్య పురుషాదాననువ్రతః ॥ **46** ॥

నిర్బంధం తస్య తం జ్ఞాత్వా విచింత్యానకదుందుభిః।
ప్రాప్తం కాలం ప్రతివ్యోఢుమిదం తత్రాన్వపద్యత ॥ **47** ॥

మృత్యుర్బుద్ధిమతాపోహ్యో యావద్బుద్ధిబలోదయం।
యద్యసౌ న నివర్తేత నాపరాధోఽస్తి దేహినః ॥ **48** ॥

ప్రదాయ మృత్యవే పుత్రాన్ మోచయే కృపణామిమాం।
సుతా మే యది జాయేరన్ మృత్యుర్వా న మ్రియేత చేత్ ॥ **49** ॥

విపర్యయో వా కిం న స్యాద్ గతిర్ధాతుర్దురత్యయా।
ఉపస్థితో నివర్తేత నివృత్తః పునరాపతేత్ ॥ **50** ॥

అగ్నేర్యథా దారువియోగయోగయో -
రదృష్టతోఽన్యన్న నిమిత్తమస్తి।
ఏవం హి జంతోరపి దుర్విభావ్యః
శరీరసంయోగవియోగహేతుః ॥ **51** ॥

ఏవం విమృశ్య తం పాపం యావదాత్మనిదర్శనం।
పూజయామాస వై శౌరిర్బహుమానపురఃసరం ॥ **52** ॥

ప్రసన్నవదనాంభోజో నృశంసం నిరపత్రపం।
మనసా దూయమానేన విహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥ **53** ॥

వసుదేవ ఉవాచ
న హ్యస్యాస్తే భయం సౌమ్య యద్ వాగాహాశరీరిణీ।
పుత్రాన్ సమర్పయిష్యేఽస్యా యతస్తే భయముత్థితం ॥ **54** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
స్వసుర్వధాన్నివవృతే కంసస్తద్వాక్యసారవిత్।
వసుదేవోఽపి తం ప్రీతః ప్రశస్య ప్రావిశద్ గృహం ॥ **55** ॥

అథ కాల ఉపావృత్తే దేవకీ సర్వదేవతా।
పుత్రాన్ ప్రసుషువే చాష్టౌ కన్యాం చైవానువత్సరం ॥ **56** ॥

కీర్తిమంతం ప్రథమజం కంసాయానకదుందుభిః।
అర్పయామాస కృచ్ఛ్రేణ సోఽనృతాదతివిహ్వలః ॥ **57** ॥

కిం దుఃసహం ను సాధూనాం విదుషాం కిమపేక్షితం।
కిమకార్యం కదర్యాణాం దుస్త్యజం కిం ధృతాత్మనాం ॥ **58** ॥

దృష్ట్వా సమత్వం తచ్ఛౌరేః సత్యే చైవ వ్యవస్థితిం।
కంసస్తుష్టమనా రాజన్ ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥ **59** ॥

ప్రతియాతు కుమారోఽయం న హ్యస్మాదస్తి మే భయం।
అష్టమాద్ యువయోర్గర్భాన్మృత్యుర్మే విహితః కిల ॥ **60** ॥

తథేతి సుతమాదాయ యయావానకదుందుభిః।
నాభ్యనందత తద్వాక్యమసతోఽవిజితాత్మనః ॥ **61** ॥

నందాద్యా యే వ్రజే గోపా యాశ్చామీషాం చ యోషితః।
వృష్ణయో వసుదేవాద్యా దేవక్యాద్యా యదుస్త్రియః ॥ **62** ॥

సర్వే వై దేవతాప్రాయా ఉభయోరపి భారత।
జ్ఞాతయో బంధుసుహృదో యే చ కంసమనువ్రతాః ॥ **63** ॥

ఏతత్ కంసాయ భగవాంఛశంసాభ్యేత్య నారదః।
భూమేర్భారాయమాణానాం దైత్యానాం చ వధోద్యమం ॥ **64** ॥

ఋషేర్వినిర్గమే కంసో యదూన్ మత్వా సురానితి।
దేవక్యా గర్భసంభూతం విష్ణుం చ స్వవధం ప్రతి ॥ **65** ॥

దేవకీం వసుదేవం చ నిగృహ్య నిగడైర్గృహే।
జాతం జాతమహన్ పుత్రం తయోరజనశంకయా ॥ **66** ॥

మాతరం పితరం భ్రాతౄన్ సర్వాంశ్చ సుహృదస్తథా।
ఘ్నంతి హ్యసుతృపో లుబ్ధా రాజానః ప్రాయశో భువి ॥ **67** ॥

ఆత్మానమిహ సంజాతం జానన్ ప్రాగ్ విష్ణునా హతం।
మహాసురం కాలనేమిం యదుభిః స వ్యరుధ్యత ॥ **68** ॥

ఉగ్రసేనం చ పితరం యదుభోజాంధకాధిపం।
స్వయం నిగృహ్య బుభుజే శూరసేనాన్ మహాబలః ॥ **69** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే శ్రీకృష్ణావతారోపక్రమే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥